

GEZONDHEIDSMONITOR VOLWASSENEN EN OUDEREN 2024

Kerkrade

16 juni 2025

Inhoudsopgave

Leeswijzer

Lichamelijke gezondheid

Ervaren gezondheid

Langdurige ziekten en aandoeningen

Kwetsbare gezondheid 65+

Lichamelijke beperkingen en ongevallen 65+

Leefstijl en gedrag

Alcoholgebruik

Roken

Overgewicht

Bewegen

Mentale gezondheid

Stress en veerkracht

Risico op angststoornis/depressie en suïcidegedachten

Regie over eigen leven en positieve psychische gezondheid

Geluk en tevredenheid met het leven

Sociale omgeving

Eenzaamheid en sociale steun

Zorg en hulp

Mantelzorg

Mantelzorgpotentieel en belasting

Participatie

Meedoen

Gezonde leefomgeving

Geluidhinder en slaapverstoring

Woonomgeving

Bezorgdheid gezondheidsrisico's

Bestaanszekerheid

Inkomen en rondkomen

Gangbare levensstandaard en zorgmijden

Kernboodschappen

Contact

Leeswijzer

Met de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2024 is de gezondheid, het welzijn, de leefstijl en leefomgeving van inwoners van 18 jaar en ouder in Nederland in kaart gebracht. Dit rapport beschrijft de belangrijkste resultaten voor de gemeente Kerkrade

Het rapport is opgedeeld in verschillende thema's. Per thema wordt beschreven hoe de situatie in 2024 was in de gemeente. Waar mogelijk en relevant wordt ook beschreven:

- hoe de situatie zich heeft ontwikkeld over de tijd;
- of er verschillen zijn tussen groepen inwoners in uw gemeente;
- of er verschillen zijn met heel Zuid-Limburg en met heel Nederland.

De doelgroep van het onderzoek zijn personen van 18 jaar en ouder die in Nederland wonen. Het CBS selecteert willekeurig personen uit de Basisregistratie Personen (BRP) die worden uitgenodigd voor deelname aan de Gezondheidsmonitor. Dit noemen we een steekproef. De geselecteerde personen vormen samen een doorsnee van de Nederlandse bevolking. In heel Nederland deden bijna 450.000 mensen mee, een respons van 30,3%. **De landelijke respons** in de groep van 18-64 jaar is 23,3% en voor 65+ers 45,4%.

In heel Zuid-Limburg hebben 24395 inwoners de vragenlijst ingevuld (respons 28,7%) waarvan 1705 in uw gemeente. De respons in uw gemeente was 25,5%. In de leeftijdscategorie 18-64 jarigen was de respons 18,8%. In de leeftijdscategorie 65 jaar en ouder was de respons 38,6%.

Om de resultaten zo representatief mogelijk te laten zijn voor de inwoners van de gemeente zijn de **resultaten gewogen**. Dit houdt in dat meer gewicht is gegeven aan de antwoorden van groepen inwoners die verhoudingsgewijs weinig meededen aan het onderzoek. Er is minder gewicht gegeven aan de antwoorden van groepen inwoners die verhoudingsgewijs vaker meededen aan het onderzoek.

Om **betrouwbare uitspraken** te kunnen doen en de **privacy** van respondenten te beschermen, is ieder resultaat gebaseerd op minimaal 50 respondenten. Bijvoorbeeld: als er iets wordt gezegd over het percentage mannen in gemeente X dat een (zeer) goede ervaren gezondheid heeft, dan hebben tenminste 50 mannen in gemeente X die vraag ingevuld. Als de aantallen te laag zijn, wordt geen resultaat getoond.

Alle resultaten in deze rapportage zijn afgerond op **hele percentages**. Daardoor kan het voorkomen dat percentages niet optellen tot het totaal.

Verschillen over de tijd (in jaren), tussen groepen en gebieden worden aangemerkt als 'verschil' als deze minstens 3 procentpunten van elkaar verschillen. Voor percentages onder de 10% hanteren we een verschil van 2 procentpunten.

Rekenhulp: Van percentages naar aantallen mensen
In dit rapport staan de resultaten in percentages. Met de tabel hieronder kunt u ongeveer berekenen om hoeveel volwassenen en ouderen het in absolute zin gaat. U kunt de tabel ook gebruiken om verschillen in percentages om te rekenen naar aantallen.

Kerkrade	1%	5%	10%	25%	50%
38485	385	1924	3849	9621	19243

Zuid-Limburg	1%	5%	10%	25%	50%
511729	5117	25586	51173	127932	255865

Een volledig overzicht van de resultaten is terug te vinden op de Gezondheidsatlas Zuid-Limburg.

Meer informatie over hoe het onderzoek is uitgevoerd, is te vinden op de website Gezondheidsmonitors | RIVM . Daar is ook een inkijkexemplaar te vinden van het landelijke basisdeel van de vragenlijst.

Lichamelijke gezondheid

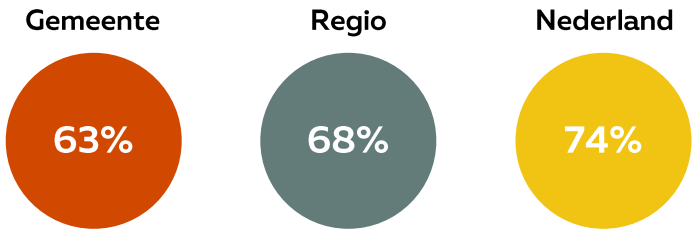
Lichamelijke gezondheid gaat over de conditie van het lichaam. Lichamelijke gezondheid is sterk verbonden met mentale gezondheid. Een gezonde leefstijl is belangrijk voor de lichamelijke gezondheid en ons totale welzijn. Ook op latere leeftijd is gezond leven in onze vergrijzende samenleving belangrijk omdat dit helpt lichamelijke klachten en chronische ziekten te voorkomen of te verminderen. Een omgeving waarin mensen samen gezond blijven helpt onze inwoners daarbij.

Ervaren gezondheid

Ervaren gezondheid
Gezondheid is meer dan de afwezigheid van lichamelijke en mentale klachten. Iedereen geeft zijn eigen betekenis aan gezondheid en mensen kunnen zelf het beste aangeven hoe zij hun eigen gezondheid ervaren. Dit is een betrouwbare indicator voor de algehele gezondheidstoestand.

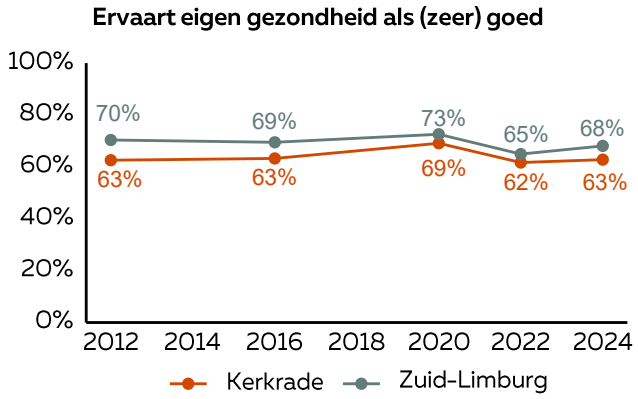
Ervaren gezondheid

Het percentage inwoners in uw gemeente dat de eigen gezondheid als (zeer) goed ervaart (63%) is lager dan in de regio (68%).

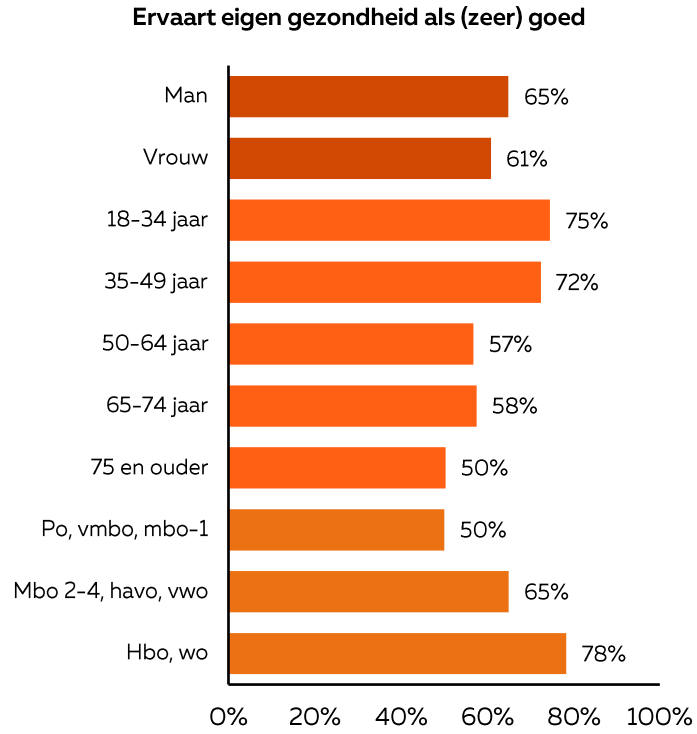

Ervaart de eigen gezondheid als (zeer) goed

In uw gemeente (63%) is de ervaren gezondheid gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (62%).

In onderstaande grafiek wordt de ervaren gezondheid getoond van verschillende groepen inwoners in uw gemeente.

Langdurige ziekten en aandoeningen

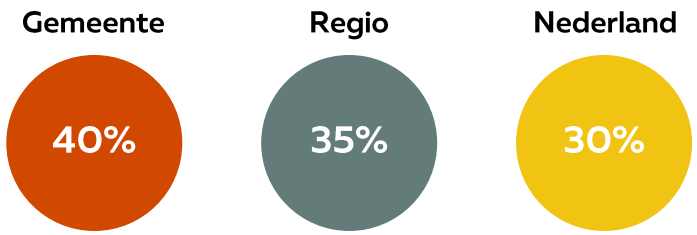
Langdurige ziekten en aandoeningen
Op latere leeftijd krijgen mensen vaker te maken met langdurige ziekten of aandoeningen, zoals hart- en vaatziekten, diabetes, kanker en artrose. Een ziekte of aandoening wordt als langdurig gezien als deze 6 maanden of langer duurt. Door de vergrijzing neemt het aantal mensen met een langdurige ziekte of aandoening toe. De oorzaken van langdurige ziekten zijn vaak te beïnvloeden met een gezonde leefstijl. Voorkomen van ziekten en aandoeningen is van belang voor een goede kwaliteit van leven en het verminderen van zorggebruik. Mensen met een langdurige ziekte of aandoening ervaren vaak fysieke, psychische en sociale uitdagingen, wat een grote impact heeft op hun lichamelijk en geestelijk welbevinden.

Post-COVID
Post-COVID of Long COVID refereert aan langdurige klachten na besmetting met het coronavirus. Als deze klachten minimaal drie maanden aanhouden, is er sprake van post-COVID. De klachten die mensen rapporteren zijn divers en gaan vaak gepaard met vermoeidheid, concentratie- en geheugenproblemen.

Langdurige ziekten en aandoeningen

In uw gemeente heeft (44%) van de inwoners minimaal 6 maanden een langdurige ziekte(n) of aandoening(en). Dit percentage is hoger dan in de regio (39%).

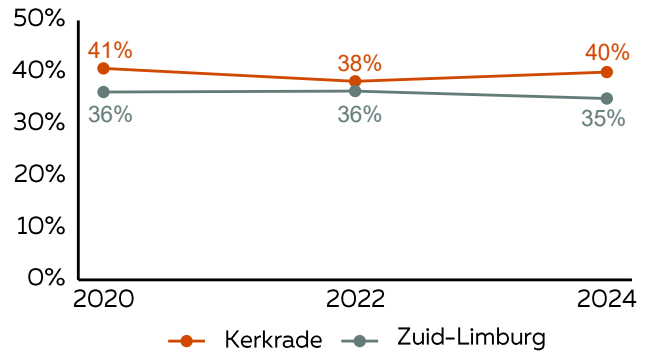
Niet iedereen met een langdurige ziekte of aandoening heeft hier ook daadwerkelijk last van. Van groter belang is om te kijken naar het aandeel mensen dat beperkt is in het dagelijks leven vanwege gezondheidsproblemen. Het percentage dat (ernstig) beperkt is in het dagelijks leven vanwege problemen met de eigen gezondheid (40%) is hoger dan in de regio (35%).

(Ernstig) beperkt vanwege problemen eigen gezondheid

In uw gemeente (40%) is dit aandeel gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (38%).

(Ernstig) beperkt vanwege problemen eigen gezondheid

Post-COVID

Van de inwoners in uw gemeente heeft 6% langer dan drie maanden last van klachten die (mogelijk) door het coronavirus zijn veroorzaakt zijn.

Tevens geeft 4% aan (ernstig) beperkt te zijn in het dagelijks leven vanwege (mogelijk) post-COVID

Bij 1% van de mensen heeft een arts vastgesteld dat er sprake is van post-COVID.

Kwetsbare gezondheid

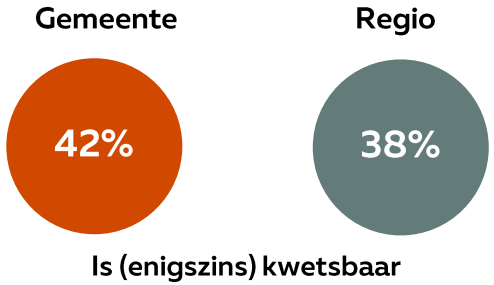
Kwetsbaarheid
In het Integraal Zorgakkoord (IZA) zijn ouderen met een kwetsbare gezondheid een belangrijke doelgroep. Kwetsbaarheid verwijst naar lichamelijke achteruitgang zoals ongewenst gewichtsverlies, uitputting, lichamelijke inactiviteit, traagheid en zwakte. Het is geen aandoening, maar een verminderde reserve en weerstand tegen stressoren, wat leidt tot kwetsbaarheid voor gezondheidsproblemen. Dit kan resulteren in een verminderde kwaliteit van leven en een hoger risico op vallen. Mogelijk gevolg hiervan is verminderde zelfstandigheid en meer afhankelijkheid van zorg. Vroegtijdige signalering is daarom essentieel.

Beperkingen zelfstandigheid
Mensen willen graag zoveel mogelijk zelf doen en zo min mogelijk afhankelijk zijn van familie, vrienden of professionals. Naarmate mensen ouder worden, lukt het vaak niet meer om het huishouden zelfstandig te doen en neemt de behoefte aan hulp bij vervoer toe.

Kwetsbaarheid

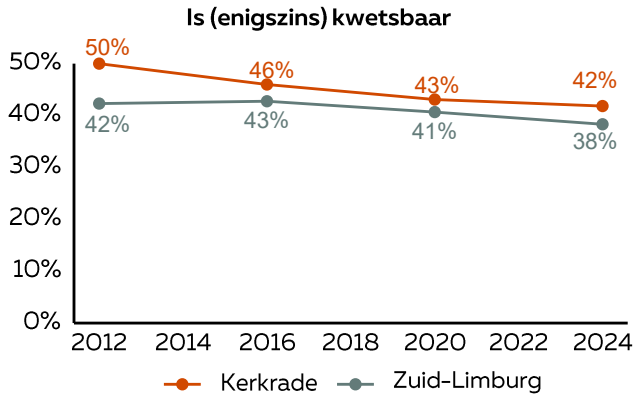
In uw gemeente is 42% van de 65+ers (enigszins) kwetsbaar.

Dit percentage (42%) is hoger dan in de regio (38%).

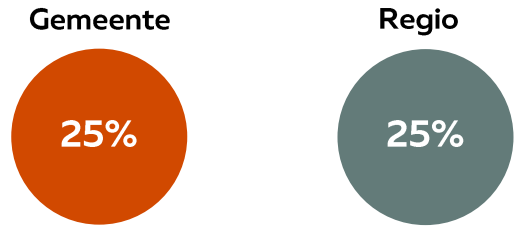
Is (enigszins) kwetsbaar

In uw gemeente (42%) is dit aandeel gelijk gebleven ten opzichte van 2020 (43%).

Beperkingen zelfstandigheid

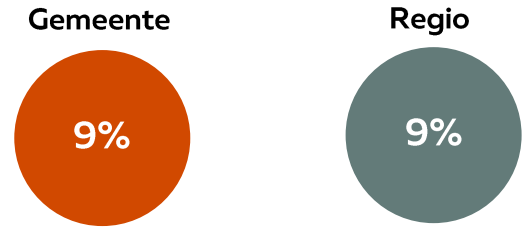
Het percentage 65-plussers in uw gemeente dat niet zelfstandig huishoudelijke activiteiten kan uitvoeren (25%) is vergelijkbaar met de regio (25%).

Kan niet zelfstandig huishoudelijke activiteiten uitvoeren

Dit percentage (25%) is gelijk gebleven ten opzichte van 2020 (26%).

Het percentage 65-plussers in de gemeente dat niet zelfstandig gebruik kan maken van eigen of openbaar vervoer (9%) is vergelijkbaar met de regio (9%).

Kan niet zelfstandig gebruik maken van vervoer

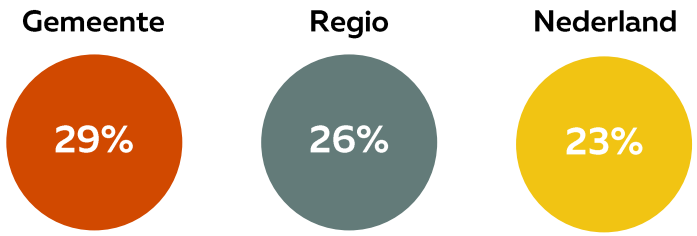
Lichamelijke beperkingen en valongevallen

Lichamelijke beperkingen
Inwoners van 65 jaar en ouder ervaren vaker problemen bij horen, zien en bewegen. Deze beperkingen leiden vaak tot verminderde maatschappelijke participatie. Het is belangrijk om deze beperkingen vroegtijdig te signaleren en passende ondersteuning te bieden om de zelfstandigheid en kwaliteit van leven te bevorderen.

Valongevallen
Een valongeval bij 65-plussers heeft veel impact op de zelfredzaamheid, het langer thuis kunnen blijven wonen en de kwaliteit van leven. Valongevallen komen vaker voor bij 65-plussers met mobiliteitsproblemen, verminderde spierkracht en verminderde balans. Ook komen valongevallen vaker voor bij ouderen die al eerder gevallen zijn.
Binnen het GALA en IZA wordt het belang van valpreventie door middel van beweeginterventies benadrukt en het verbeteren van de woonomgeving om het risico op vallen te verminderen.

Lichamelijke beperkingen

Het percentage 65-plussers in uw gemeente met één of meer beperkingen met horen, zien of mobiliteit (29%) is hoger dan in de regio (26%).

Minimaal 1 beperking

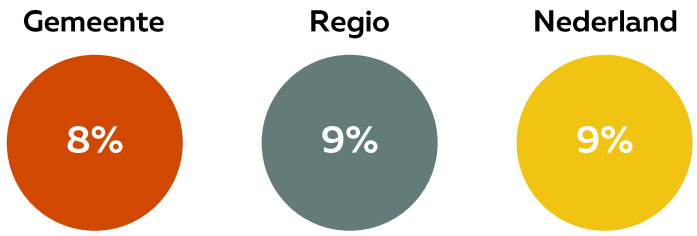
Het percentage 65-plussers in uw gemeente dat minimaal één beperking ervaart bij het horen, zien of bewegen (29%) is afgenomen ten opzichte van 2020 (33%).

Het percentage 65-plussers in uw gemeente met een:

- Gehoorbeperking is 8%
- Gezichtsbeperking 8%
- Mobiliteitsbeperking 22%

Valongevallen

Het aandeel 65-plussers dat 2 of meer keer is gevallen in uw gemeente (8%) is vergelijkbaar met de regio (9%).

2 of meer keer gevallen in de laatste 12 maanden

Bezorgdheid om te vallen is geassocieerd met een verhoogd valrisico. Mensen die bang zijn om te vallen, gaan vaak minder bewegen. Daardoor worden hun spieren zwakker en hun evenwicht slechter. Zo is de kans op vallen juist groter. Van de 65-plussers in uw gemeente, geeft 36% aan dat ze bang zijn om te vallen.

Van het percentage 65-plussers dat in de laatste 12 maanden is gevallen gebeurde dit bij:

- 13% de laatste keer in of rondom het huis
- 12% de laatste keer ergens anders.

In uw gemeente is 12% van 65-plussers gewond geraakt bij het vallen in de laatste 12 maanden.

Leefstijl en gedrag

Het aanleren van gezondheidsvaardigheden en een gezonde leefstijl op jonge leeftijd zijn een goede basis, maar het vasthouden van die gezonde leefstijl in elke volgende levensfase is zeker zo belangrijk. ‘Leefstijl en gedrag’ geeft inzicht in de manier waarop volwassenen leven en omgaan met de thema’s op de volgende pagina’s. Een gezonde leefstijl met voldoende beweging, gezond eten en ontspanning is goed voor onze gezondheid en vergroot de kansen om gezond ouder te worden.

Alcoholgebruik

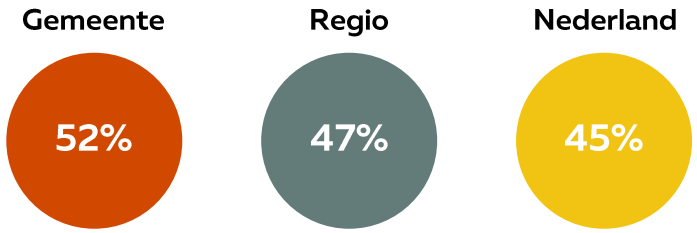
Alcoholgebruik
Het terugdringen van problematisch alcoholgebruik is één van de speerpunten van het Nationaal Preventieakkoord. Het doel is om overmatig alcoholgebruik in de toekomst nog verder te verminderen. Extra maatregelen zijn nodig om dit doel te behalen.

De Gezondheidsraad adviseert volwassenen van 18 jaar en ouder om geen alcohol te drinken of in ieder geval niet meer dan één glas per dag. Dit advies is bedoeld om chronische ziekten te voorkomen.

Overmatig alcoholgebruik betekent dat een vrouw minstens 14 glazen of een man minstens 21 glazen alcohol per week drinkt.

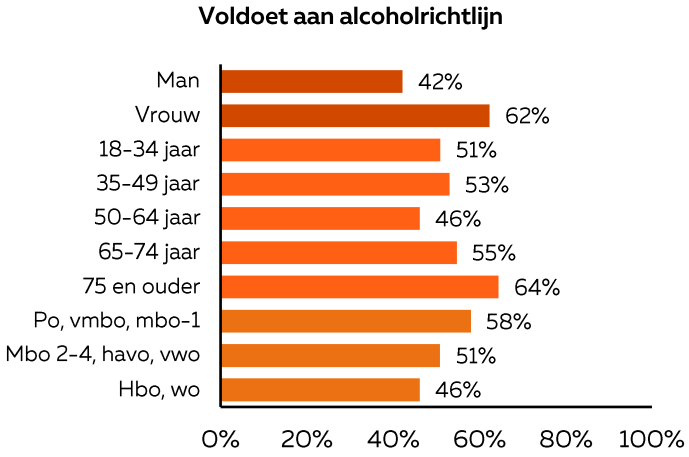
Drinkt niet meer dan 1 glas per dag

Het percentage inwoners in uw gemeente dat niet of maximaal één glas alcohol per dag drinkt (52%), is hoger dan in de regio (47%).

Drinkt niet meer dan 1 glas per dag

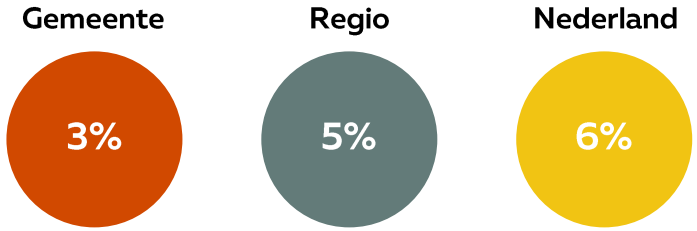
In onderstaande grafiek wordt alcoholgebruik getoond voor verschillende groepen inwoners in uw gemeente.

Het percentage inwoners in uw gemeente dat niet of maximaal één glas alcohol per dag drinkt (52%) is gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (50%).

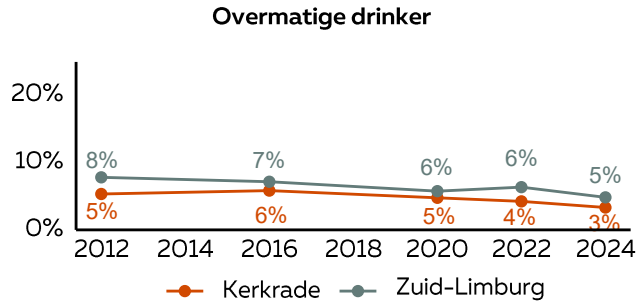
Overmatig alcoholgebruik

Het percentage overmatige drinkers in uw gemeente (3%) is lager dan in de regio (5%).

Overmatig drinkers

Het percentage overmatige alcoholgebruikers in uw gemeente (3%) is gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (4%).

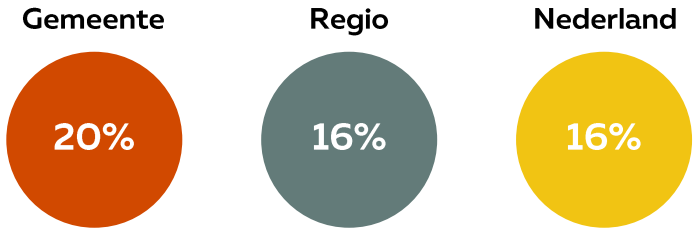
Roken

Roken
Een rookvrije generatie is een belangrijke doelstelling van het Preventieakkoord. Hiervoor is het van belang dat er een rookvrije norm is en dat rokers gestimuleerd worden om te stoppen met roken en daarbij ondersteund worden. Roken is een ernstige verslaving waarbij rokers soms meerdere pogingen nodig hebben om te stoppen. Daarom is toegankelijke en duurzame zorg nodig. Voor rokers met een lage sociaaleconomische status is het extra belangrijk dat zij laagdrempelige ondersteuning in de buurt kunnen vinden en dat er aandacht is voor achterliggende problematiek op andere domeinen zoals armoede, schulden, wonen, eenzaamheid, werkloosheid, etc.

Vapen
Vapes (e-sigaretten) worden soms gebruikt als alternatief voor het roken van tabak of als hulpmiddel om te stoppen met roken. De meeste mensen die vapen blijven ook tabak roken. Ook zien we het gebruik van vapes steeds vaker bij jongeren. Vapen is niet zonder gezondheidsrisico's. De damp van een e-sigaret bevat ook schadelijke stoffen. Bovendien kan iemand door te vapen nog steeds verslaafd raken of blijven.

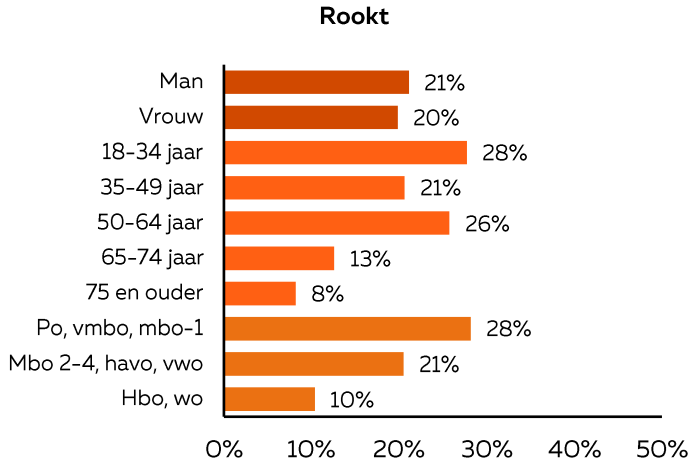
Roken

Het percentage rokers in uw gemeente (20%) is hoger dan in de regio (16%).

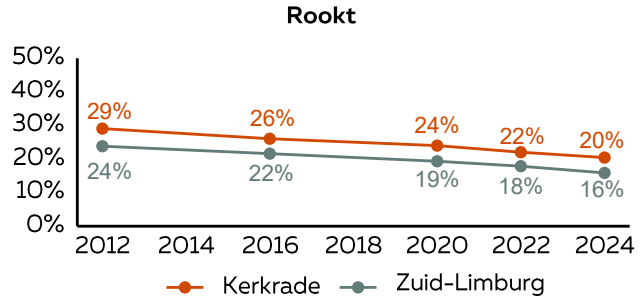

Rookt

In onderstaande grafiek wordt het percentage dat rookt getoond voor verschillende groepen inwoners in uw gemeente.

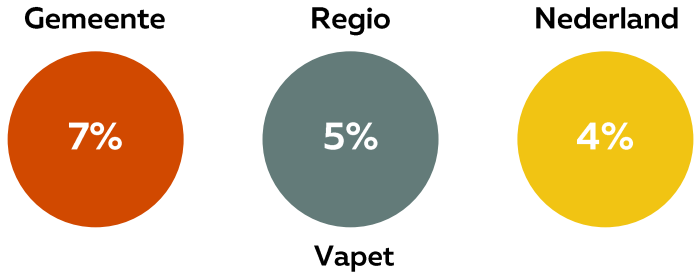

Het percentage rokers in uw gemeente (20%) is gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (22%).

Vapen

Het percentage vapers in uw gemeente (7%) is hoger dan in de regio (5%).

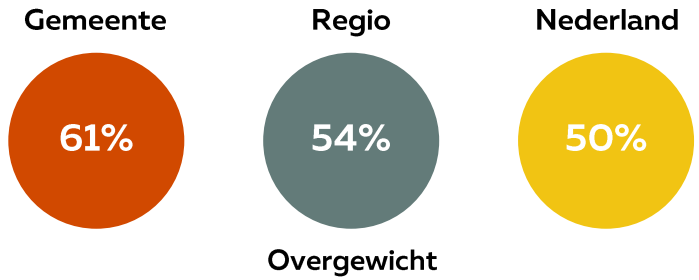
Overgewicht

Overgewicht
Een gezond gewicht draagt onder andere bij aan een betere mentale gezondheid, betere kwaliteit van leven en beter dagelijks functioneren. Overgewicht is na roken de belangrijkste oorzaak van ziekten in Nederland. Een ongezonde leefstijl speelt vaak een rol bij het ontstaan van overgewicht, maar er zijn meerdere factoren die afvallen kunnen tegenwerken en het overgewicht daarmee in stand houden. Het kan hierbij gaan om factoren op het (maatschappelijk) sociale vlak, zoals stress en financiële schulden, maar ook medische of biologische factoren. Daarom is voor succesvol overgewichtbeleid een goede verbinding nodig tussen het zorg- en sociaal domein.

Overgewicht is onder jongere leeftijdsgroepen de afgelopen jaren toegenomen. In het nationaal preventieakkoord wordt gestreefd naar een daling van het percentage volwassenen met overgewicht naar 38% in 2040.

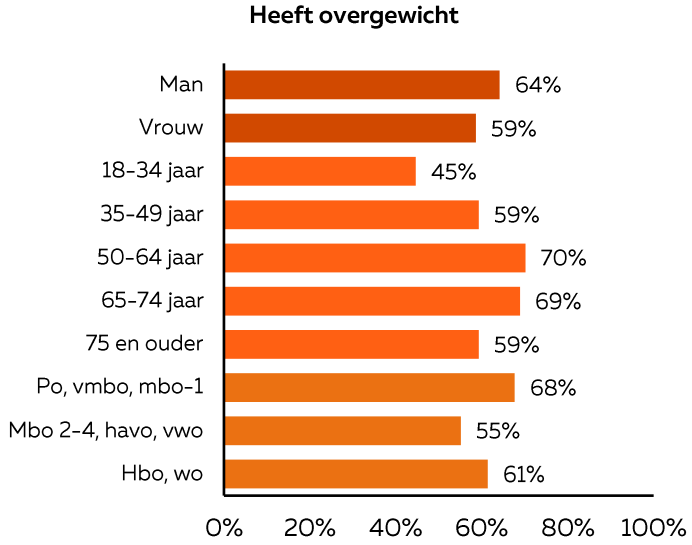
Overgewicht

Het percentage inwoners met overgewicht in uw gemeente (61%) is hoger dan in de regio (54%).

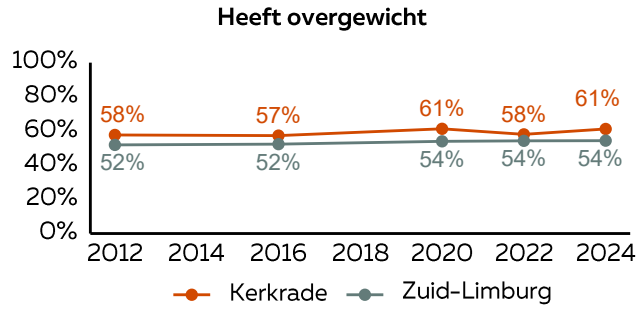

Van de inwoners in uw gemeente met overgewicht, heeft 40% matig overgewicht en 22% ernstig overgewicht (obesitas).

In onderstaande grafiek wordt overgewicht getoond voor verschillende groepen inwoners in uw gemeente.

Het percentage inwoners in uw gemeente met overgewicht (61%) is toegenomen ten opzichte van 2022 (58%).

Voeding
Voeding is een van de factoren die een rol spelen bij overgewicht. Aanvullende informatie over voldoen aan de groente- en fruitnorm is te vinden op de Gezondheidsatlas Zuid-Limburg: Thema Voeding.

Bewegen

Bewegen
Bewegen heeft naast een positieve invloed op een gezond gewicht, ook een positieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid. Het vermindert de kans op een aantal chronische aandoeningen. Daarnaast helpen sport en bewegen mensen om beter in hun vel te zitten en wordt sociale interactie bevorderd.

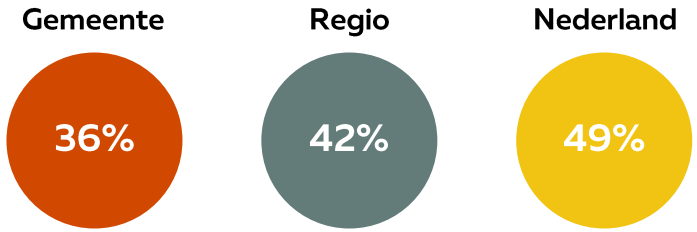
De Nederlandse beweegrichtlijn geeft aan hoeveel beweging nodig is voor een goede gezondheid. Het streven is dat in 2040 75% van de Nederlanders voldoet aan de Beweegrichtlijn.

Nederlandse beweegrichtlijn
- Beweeg minstens 150 minuten per week matig intensief
- Doe minstens twee keer per week spier- en botversterkende oefeningen
- Voor ouderen: combineer dit met balansoefeningen
- Voorkom veel zitten

Sporten
Bij de vraag naar bewegen wordt uitgebreid gevraagd naar sporten. Daarmee wordt de indicator 'wekelijks sporten' berekend. Met wekelijks sporten voldoet iemand nog niet aan de beweegrichtlijn.

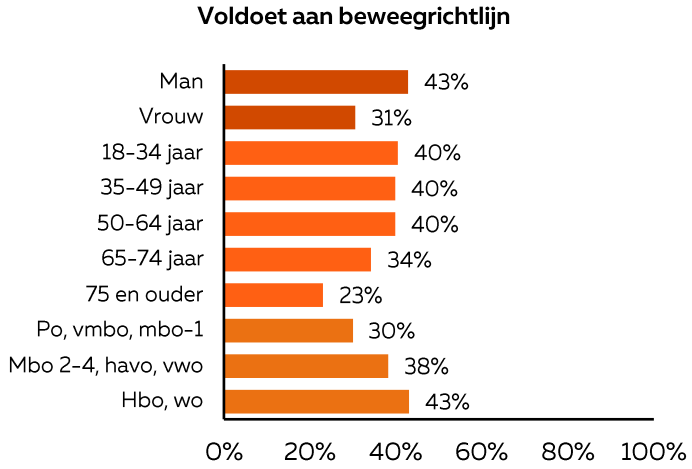
Bewegen

Het percentage inwoners in uw gemeente dat voldoet aan de Nederlandse beweegrichtlijn (36%) is lager dan in de regio (42%).

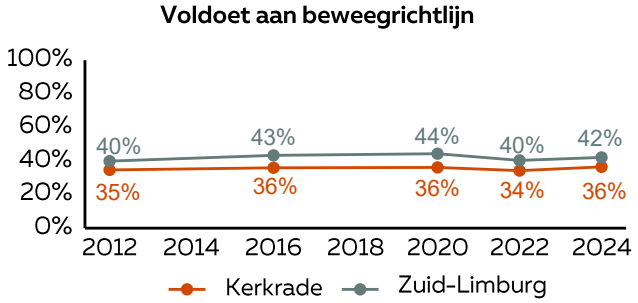

Voldoet aan beweegrichtlijnen

In onderstaande grafiek wordt voor verschillende groepen inwoners in uw gemeente getoond welk percentage voldoet aan de beweegrichtlijn.

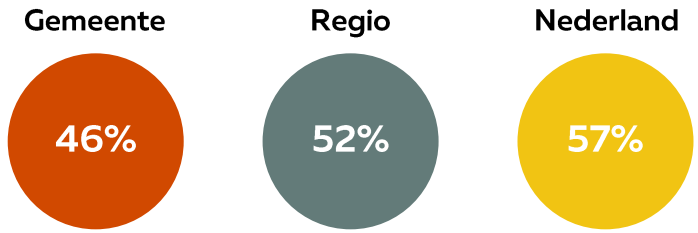

Het percentage inwoners in uw gemeente dat voldoet aan de Nederlandse beweegrichtlijn (36%) is gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (34%).

Sporten

Het percentage inwoners in uw gemeente dat minstens één keer per week sport (46%) is lager dan in de regio (52%).

Sport wekelijks

Mentale gezondheid

Mentale gezondheid is een breed begrip en verwijst naar onze emotionele en psychische toestand. Mentale gezondheid is de manier waarop iemand omgaat met stress, emoties en de uitdagingen van het dagelijks leven. Naast de afwezigheid van psychische stoornissen betekent een goede mentale gezondheid ook het ervaren van welzijn, zoals het hebben van veerkracht en weerbaar zijn.

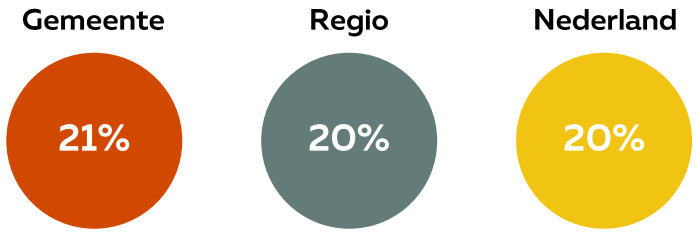
Stress en veerkracht

Stress
Iedereen ervaart weleens stress. Op zich is stress niet slecht; het helpt ons juist om goed te presteren in spannende situaties. Maar wanneer stress te lang aanhoudt, kan dit schadelijk zijn voor de gezondheid. Het kan bijvoorbeeld leiden tot psychische klachten of zelfs een burn-out.

Veerkracht
Veerkracht geeft aan hoe goed iemand zich aanpast aan de uitdagingen en tegenslagen in het leven. Deze veerkracht kan variëren van laag tot gemiddeld of hoog. Mensen met een hoge veerkracht hebben doorgaans minder moeite om met stressvolle gebeurtenissen om te gaan en herstellen vaak snel na een moeilijke periode. De Vita-16 is gebruikt om de veerkracht te meten. Het beleid rondom mentale gezondheid richt zich op het versterken van de mentale veerkracht binnen de bevolking. Veerkracht is ook een belangrijk onderdeel van het concept Positieve Gezondheid.

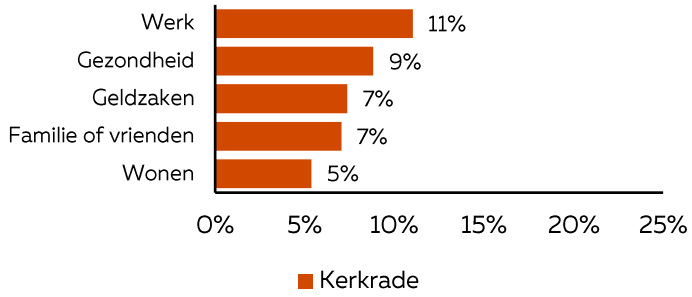
Stress

Het percentage inwoners in uw gemeente dat in de laatste 4 weken (heel) veel stress heeft ervaren (21%) is vergelijkbaar met de regio (20%).

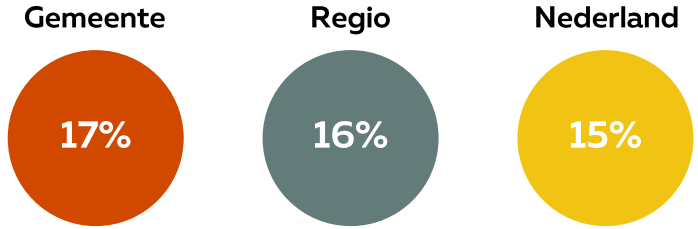
Heeft in de laatste 4 weken (heel) veel stress ervaren

Top 5 bronnen van (heel) veel stress

Veerkracht

Het percentage inwoners in uw gemeente met een (zeer) lage veerkracht (17%) is vergelijkbaar met de regio (16%).

(zeer) lage veerkracht

Het percentage inwoners in uw gemeente met een (zeer) lage veerkracht (17%) is afgenomen ten opzichte van 2022 (21%).

Het percentage inwoners in uw gemeente met een (zeer) hoge veerkracht (52%) is vergelijkbaar met de regio (53%).

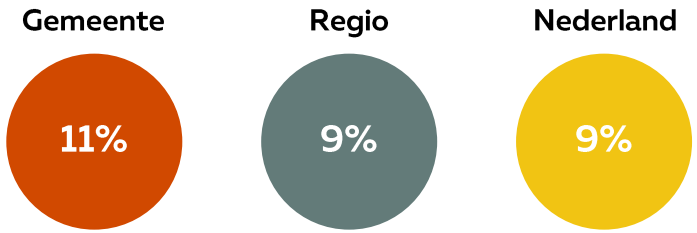
Risico op angststoornis/depressie en suïcidegedachten

Risico op angststoornis of depressie
Angststoornissen en depressie behoren tot de meest voorkomende psychische aandoeningen in Nederland. Een angststoornis en/of depressie heeft grote negatieve gevolgen voor o.a. de kwaliteit van leven van de persoon die eraan lijdt én zijn of haar naasten. Daarbij zijn de maatschappelijke kosten hoog, veroorzaakt door een hoog aantal verzuimdagen.

Suïcidegedachten
Als gevoelens zoals angst, paniek, somberheid, leegte, zelfverwijt, boosheid, schaamte, vernedering of schuld bezit van iemand nemen en gedachten gaan beheersen, kan de dood een oplossing lijken om van deze gedachten af te zijn.

Risico op angststoornis of depressie

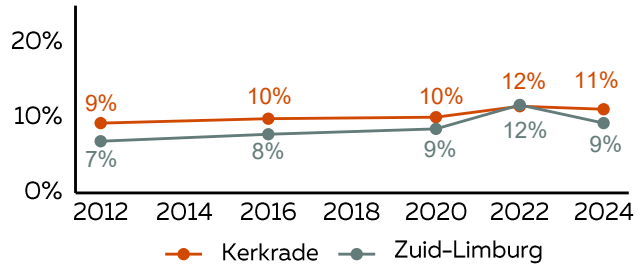
Het percentage inwoners in uw gemeente dat een hoog risico heeft op een angststoornis of depressie (11%) is vergelijkbaar met de regio (9%).

Hoog risico angststoornis of depressie

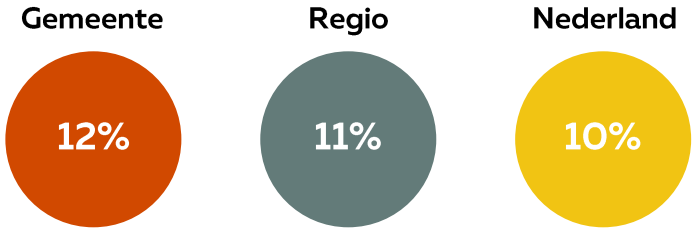
Het percentage inwoners in uw gemeente dat een hoog risico heeft op een angststoornis of depressie (11%) is gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (12%).

Hoog risico op angststoornis of depressie

Suïcidegedachten

Het percentage inwoners in uw gemeente dat wel eens suïcidegedachten heeft (12%) is vergelijkbaar met de regio (11%).

Heeft wel eens suïcidegedachten

Suïcidegedachten leiden niet altijd tot suïcidepogingen. Bij mannen komt zelfdoding vaker voor dan bij vrouwen.

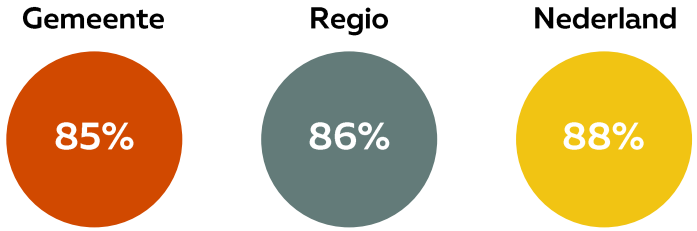
Regie over eigen leven en positieve psychische gezondheid

Regie over eigen leven
Regie over het eigen leven kan gedefinieerd worden als 'regie over alle domeinen van het eigen leven én alles wat naar eigen inzicht nodig is om een goed leven te leiden'. Als mensen zelf in staat zijn om de keuzes over hun eigen leven te maken, verhoogt dit de kwaliteit van leven. Voldoende eigen regie is belangrijk, omdat het zorg- en welzijnsbeleid steeds meer uitgaat van eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid.

Positieve psychische gezondheid
Bij positieve psychische gezondheid gaat het om het vermogen om te gaan met gedachten, emoties en mensen. Het gaat erom of iemand zich in veel situaties kan redden. Geestelijke gezondheid kan vanuit een positief perspectief bekeken worden, waarbij het gaat om vragen over zingeving, zelfacceptatie, relatie tot de samenleving en vertrouwen in de medemens.

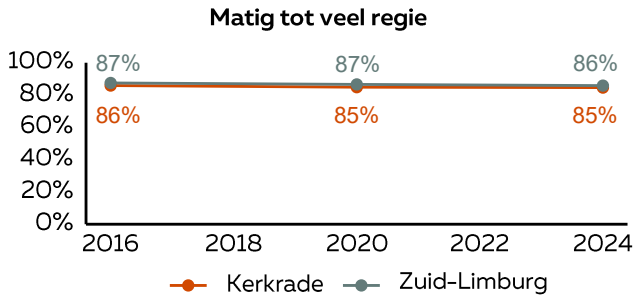
Regie over eigen leven

Het percentage inwoners in uw gemeente dat matig tot veel regie over hun eigen leven heeft (85%) is vergelijkbaar met de regio (86%).

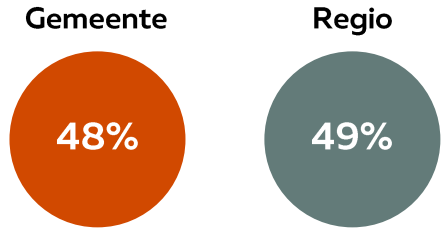
Matig tot veel regie over eigen leven

Het percentage inwoners in uw gemeente dat matig tot veel regie heeft over hun eigen leven (85%) is gelijk gebleven ten opzichte van 2020 (85%).

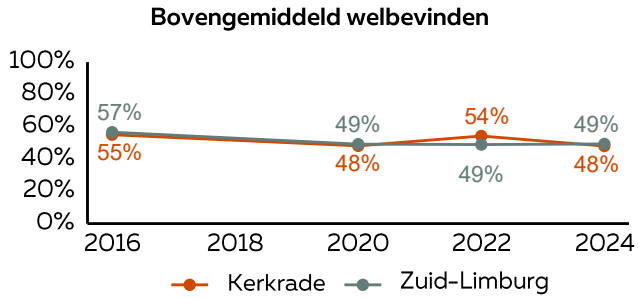
Positieve psychische gezondheid

Het percentage inwoners in uw gemeente met een bovengemiddeld welbevinden (48%) is vergelijkbaar met de regio (49%).

Bovengemiddeld welbevinden

Dit percentage (48%) is afgenomen ten opzichte van 2022 (54%).

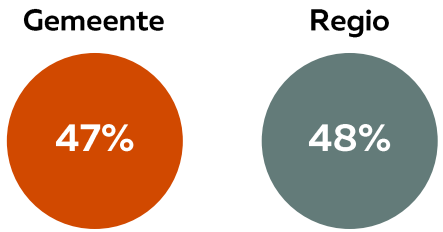
Geluk en kwaliteit van leven

Geluk
Bij geluk gaat het over de beoordeling van de persoonlijke levensomstandigheden. Geluk of 'levensvoldoening' is een persoonlijk gevoel of een emotie. Geluk is goed voor de gezondheid en kan de levensduur verlengen.

Kwaliteit van leven
Bij kwaliteit leven gaat het om het persoonlijk ervaren van welzijn en tevredenheid met het eigen leven. Dit geeft een ander beeld dan geluk of ervaren gezondheid. Kwaliteit van leven heeft een positieve invloed op de lichamelijk en geestelijke gezondheid.

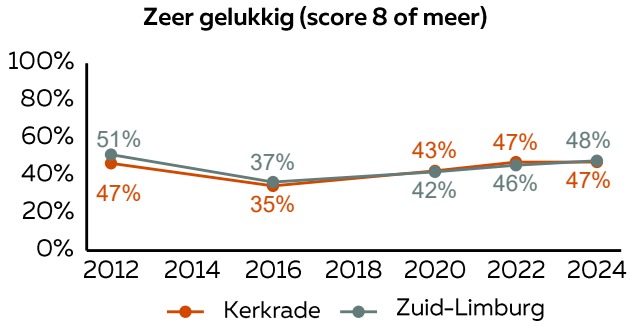
Geluk

Het percentage inwoners in uw gemeente dat zeer gelukkig is (score 8 of meer) (47%) is vergelijkbaar met de regio (48%).

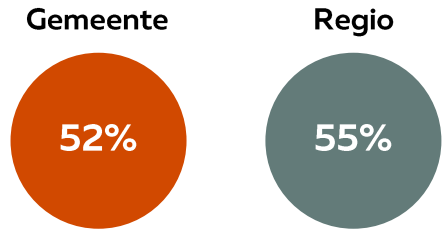
Zeer gelukkig

Het percentage inwoners in uw gemeente dat zeer gelukkig is (47%) is gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (47%).

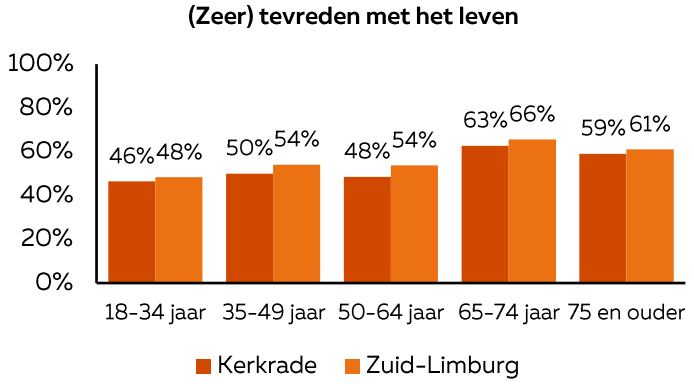
Kwaliteit van leven

In uw gemeente is het percentage inwoners dat (zeer) tevreden is met het leven (52%) lager dan in de regio (55%).

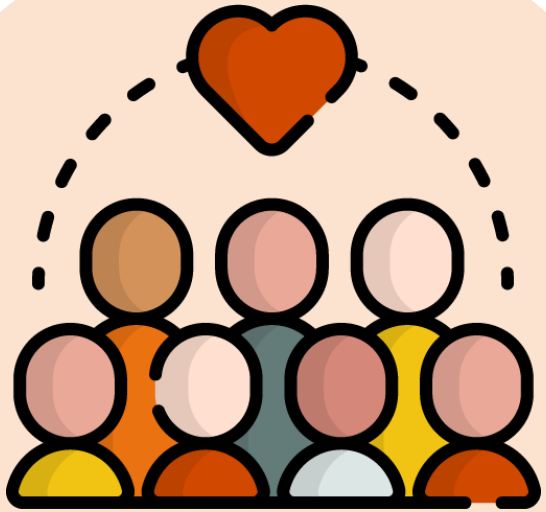

(Zeer) tevreden met het leven

Het percentage inwoners in uw gemeente dat (zeer) tevreden is met het leven (52%) is afgenomen ten opzichte van 2022 (59%).

Sociale omgeving

De sociale omgeving bestaat uit de mensen die ons omringen in het dagelijks leven, zoals familieleden, vrienden, collega's, buren en andere sociale contacten. De sociale omgeving speelt een belangrijke rol in het leven van een persoon, omdat het invloed heeft op het gevoel van verbondenheid, identiteit, welzijn en gezondheid. De sociale omgeving biedt kansen voor sociale steun, samenwerking, vriendschap en het delen van ervaringen. Maar kan ook uitdagingen met zich meebrengen, zoals conflicten, sociale druk of negatieve invloeden.

Eenzaamheid en sociale steun

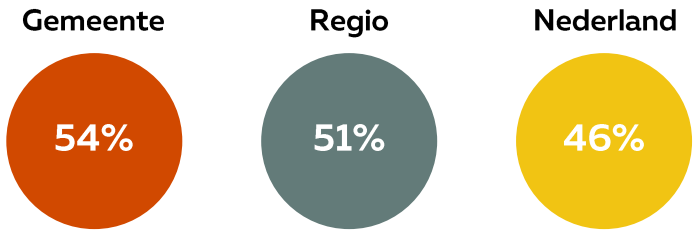
Eenzaamheid
Het gevoel van 'erbij horen' en 'ertoe doen' is voor ieder mens een basisbehoefte. Iedereen kan te maken krijgen met eenzaamheid, van jong tot oud. Eenzaamheid gaat samen met gevoelens van leegte, verdriet en angst, en kan leiden tot lichamelijke en psychische klachten. 'Eén tegen eenzaamheid' is een landelijke coalitie om eenzaamheid te verminderen. Vaak wordt dit ook lokaal opgepakt en het is een van de GALA-thema's.

Binnen eenzaamheid wordt onderscheid gemaakt tussen sociale en emotionele eenzaamheid. Sociale eenzaamheid betreft onvoldoende contacten met andere personen in de naaste omgeving, emotionele eenzaamheid gaat over het gemis van een intieme band.

Sociale steun
Sociale steun is een belangrijke beschermende factor bij het omgaan met ingrijpende gebeurtenissen in iemands leven. Mensen die niet voldoende kunnen beschikken over steun zijn kwetsbaar als er iets gebeurt.

Eenzaamheid

Het percentage inwoners in uw gemeente dat eenzaam is (54%), is hoger dan in de regio (51%).

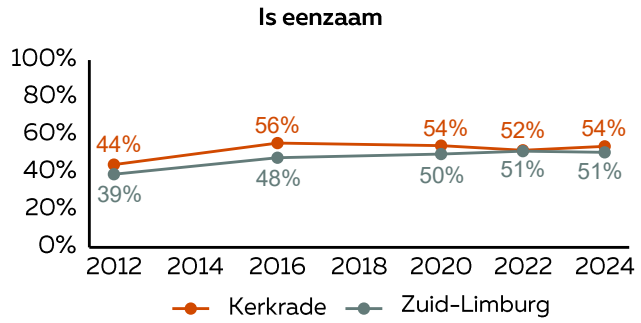

Is eenzaam

Het percentage inwoners in uw gemeente dat (zeer) eenzaam is (16%) is gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (18%).

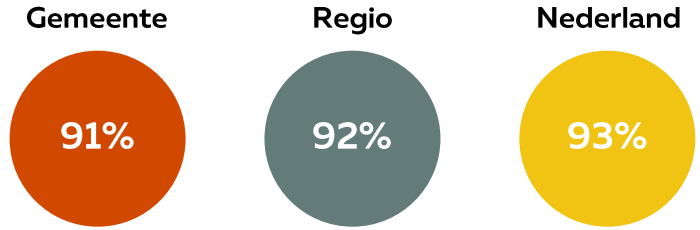
In uw gemeente is (37%) sociaal eenzaam. Dit percentage is vergelijkbaar met de regio (35%).

Van de inwoners in uw gemeente geeft (35%) aan emotioneel eenzaam te zijn. Dit percentage is vergelijkbaar met de regio (33%).

Sociale steun

Het percentage inwoners in uw gemeente dat sociale steun ontvangt (91%) is vergelijkbaar met de regio (92%).

Kan praktische, emotionele en gezelschapssteun ontvangen

Zorg en hulp

Zorg en hulp gaat over de ondersteuning die wordt geboden aan mensen die behoefte hebben aan fysieke, emotionele, mentale of sociale hulp. Zorg en hulp kunnen worden verleend door familieleden, vrienden, buren, professionele zorgverleners, maatschappelijke organisaties of overheidsinstanties. Deze ondersteuning is noodzakelijk om mensen te helpen met een goede kwaliteit van leven, hun zelfstandigheid te behouden of te vergroten, en om hen te ondersteunen bij het omgaan met uitdagingen en moeilijkheden.

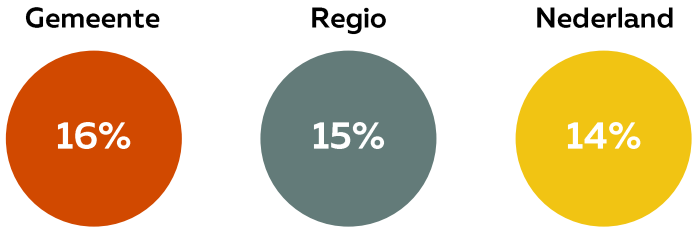
Mantelzorg

Mantelzorg
In het GALA is het versterken van de sociale basis een thema. Hieronder valt het versterken van de informele zorg door middel van extra ondersteuning voor mantelzorgers.

Mantelzorg is de zorg die iemand geeft aan een bekende uit zijn of haar omgeving die voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is. Dit kan een partner, kind of vriend zijn. Iemand is mantelzorger als de zorg minimaal drie maanden duurt of als degene zorg biedt voor minimaal acht uur per week. Mantelzorg is niet betaald. Mantelzorg bestaat onder andere uit het doen van het huishouden, wassen en aankleden, gezelschap houden, vervoer en het regelen van geldzaken.

Mantelzorg

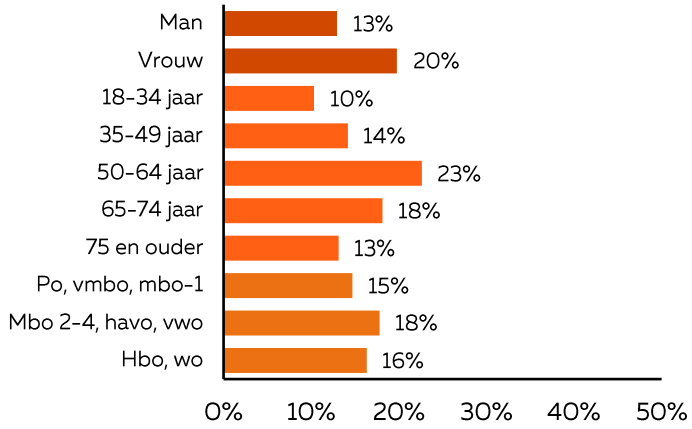
Het percentage inwoners in uw gemeente dat mantelzorger is (16%) is vergelijkbaar met de regio (15%).

Mantelzorger (minimaal 3 maanden en/of minimaal 8 uur per week)

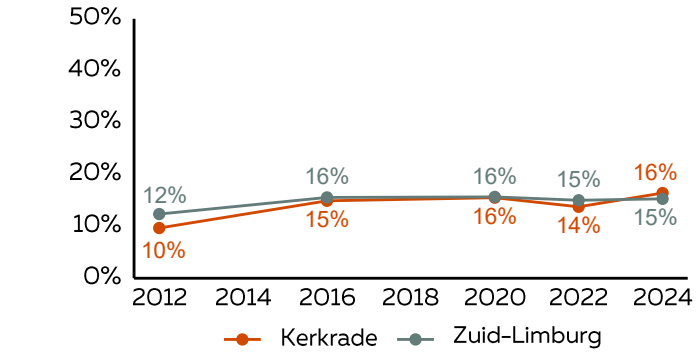
In onderstaande grafiek is voor verschillende groepen inwoners in uw gemeente het percentage mantelzorgers getoond.

Mantelzorger (minimaal 3 maanden en/of minimaal 8 uur per week)

Het percentage inwoners in uw gemeente dat mantelzorger is (16%) is gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (14%).

Mantelzorger (minimaal 3 maanden en/of minimaal 8 uur per week)

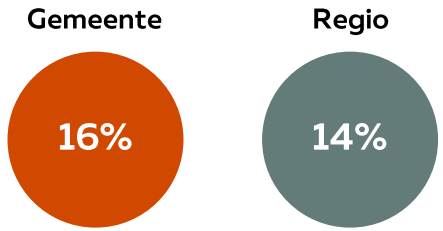
Er is bij 13% van de mantelzorgers in uw gemeente behoefte aan hulp.

Mantelzorgpotentieel en belasting

Mantelzorgpotentieel
De beschikbaarheid van iemand in de omgeving voor het bieden van hulp noemen we ook wel 'mantelzorgpotentieel'. Door de toenemende vergrijzing en het minder beschikbaar zijn van formele zorg zullen er in de toekomst meer mantelzorgers nodig zijn. Onderzoek laat zien dat in de toekomst het aantal beschikbare mantelzorgers daalt, van nu 1 op de 15 naar 1 op de 6 potentiële mantelzorger voor iedere 85-plusser.

Mantelzorgbelasting
Door de vergrijzing moeten naar verwachting steeds meer mensen mantelzorg gaan geven, en wordt de gegeven mantelzorg steeds intensiever. Intensief en langdurig zorgen kan als zwaar worden ervaren. Het RIVM verwacht daarnaast dat het aantal werkende mantelzorgers in de toekomst zal toenemen. Deze groep kan extra uitdagingen tegenkomen bij het combineren van werk en mantelzorg.

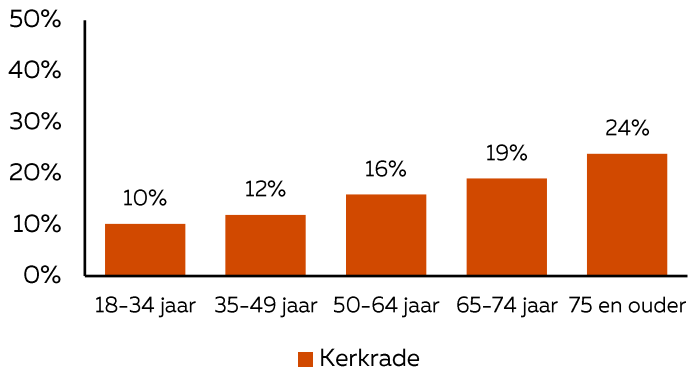
De partner wordt het vaakst genoemd als mogelijke mantelzorger. Het percentage inwoners in uw gemeente dat niemand beschikbaar heeft als potentiële mantelzorger (16%) is vergelijkbaar met de regio (14%).

Heeft niemand als potentiële mantelzorger beschikbaar

Van de inwoners in de gemeente heeft 16% niemand in de nabije omgeving beschikbaar als mogelijke mantelzorger. Dit is sterk afhankelijk van leeftijd: de oudste ouderen hebben het vaakst mantelzorg nodig maar geven het vaakst aan dat niemand dit kan doen.

Niemand als potentiële mantelzorger beschikbaar

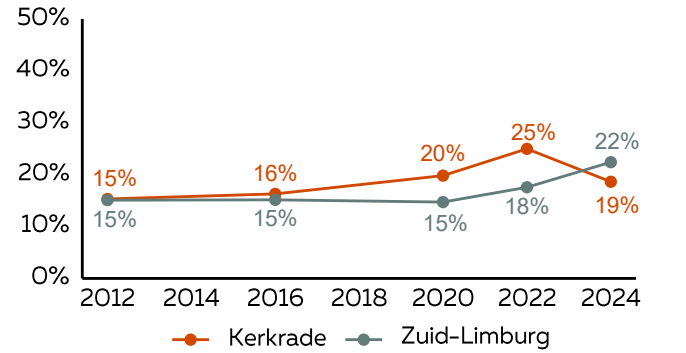

Mantelzorgbelasting

Het percentage mantelzorgers in uw gemeente dat zich zwaar- tot overbelast voelt is (19%) lager dan in de regio (22%).

Het percentage mantelzorgers in uw gemeente dat zich zwaar- tot overbelast voelt (19%) is afgenomen ten opzichte van 2022 (25%).

Zwaar tot overbelast als mantelzorger (% van de mantelzorgers)

Participatie

Participatie is het actief meedoen in de samenleving en versterkt onze gezondheid, zelfredzaamheid en welbevinden. Participatie kan leiden tot een gevoel van eigenwaarde, verbondenheid en persoonlijke groei. Het doen van vrijwilligerswerk zorgt bijvoorbeeld voor minder gevoelens van stress en eenzaamheid. Het is belangrijk om participatie te bevorderen en inclusieve omgevingen te creëren waarin iedereen de kans krijgt om actief bij te dragen aan de gemeenschap.

Meedoen

Vrijwilligerswerk
Vrijwilligerswerk is onbetaald werk dat uitgevoerd wordt bij een (sport)vereniging, kerk, school of andere organisatie. Vrijwilligerswerk houdt de samenleving als geheel én de vrijwilliger zelf gezond en veerkrachtig. Waar mensen zich vrijwillig inzetten voor een ander en de samenleving ontstaat sociale verbinding.

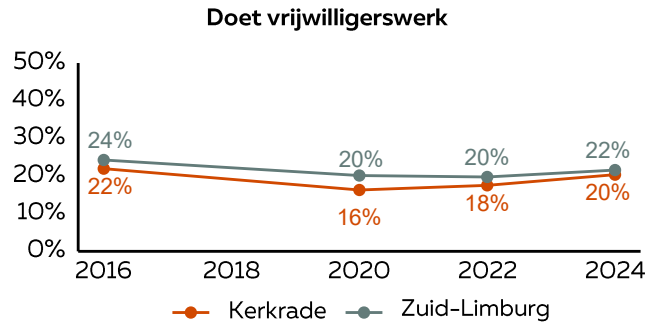
Lidmaatschap vereniging
Iets meer dan de helft van de Zuid-Limburgers is lid van een vereniging. Deelname aan (sport)verenigingen kan bijdragen aan de mentale gezondheid van leden.

Discriminatie
Als iemand zich sociaal buitengesloten voelt, kan dit leiden tot verlies van eigenwaarde en toekomstperspectief. Ook kan discriminatie, bijvoorbeeld op basis van leeftijd, geloof, huidskleur of seksuele voorkeur, een reden zijn waarom iemand zich buitengesloten voelt en niet volledig kan meedoen.

Vrijwilligerswerk

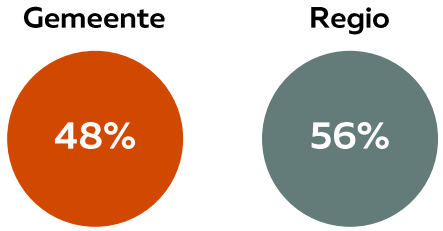
Het percentage inwoners in uw gemeente (20%) dat vrijwilligerswerk doet, is vergelijkbaar met de regio (22%).

Het percentage inwoners in uw gemeente dat vrijwilligerswerk doet (20%), is gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (18%).

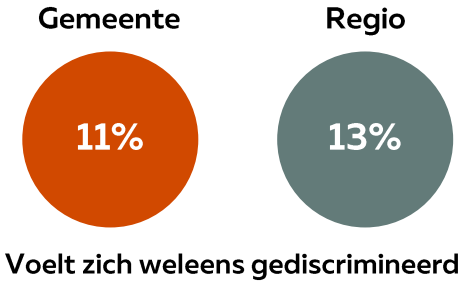
Lidmaatschap vereniging

Het percentage inwoners in uw gemeente dat lid is van een vereniging is (48%) lager dan in de regio (56%).

Discriminatie

Het percentage inwoners in uw gemeente dat zich wel eens gediscrimineerd voelt (11%), is vergelijkbaar met de regio (13%).

Voelt zich weleens gediscrimineerd

Gezonde leefomgeving

Een gezonde inrichting van de leefomgeving is goed voor onze gezondheid. Een gezonde leefomgeving is een leefomgeving die bewoners als prettig ervaren, waar gezonde keuzes gemakkelijk en logisch zijn, en waar negatieve invloed op gezondheid zo klein mogelijk is. Belangrijke elementen voor een gezonde leefomgeving zijn: uitnodigen tot bewegen (wandelen, fietsen, spelen), elkaar ontmoeten, ontspannen, een goede milieukwaliteit (lucht, geluid), klimaatbestendigheid (zoals meer groen voor tegengaan hitte- en wateroverlast) en een goede toegang tot voorzieningen.

Geluidhinder en Slaapverstoring

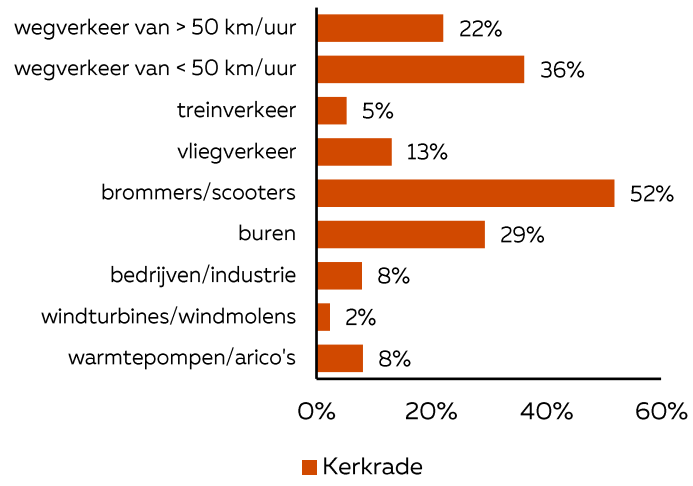
Geluidhinder
Geluidsoverlast kan gevolgen hebben voor de gezondheid. Mensen reageren verschillend op geluid. Sommigen ervaren klachten, terwijl anderen er geen last van hebben. Geluidhinder kan ertoe leiden dat je slecht slaapt (waardoor je minder goed uitrust), minder goed kunt opletten op het werk of op school, stress krijgt, sneller boos wordt en/of je ramen dichthoudt en dus minder goed ventileert.

Slaapverstoring door geluid
Blootstelling aan geluid kan leiden tot slaapverstoring, wat op zijn beurt gevolgen heeft voor de gezondheid. Goede slaap en voldoende nachtrust zijn belangrijk voor een gezond functioneren. Wanneer slaap wordt verstoord, kan dit leiden tot minder concentratie, verminderde alertheid, prikkelbaarheid en/of agressie. Langdurige slaapverstoring kan leiden tot ernstige gezondheidsklachten en ziekten, zoals een verhoogd risico op hart- en vaatziekten, diabetes en obesitas.

Geluidhinder
Geluidsoverlast verschilt niet alleen per gemeente, maar kan ook sterk afhangen van de plek waar je woont, zoals een bepaalde buurt of straat. Vaak komt het door wegverkeer, maar ook buren en brommers of scooters kunnen voor veel lawaai zorgen. Warmtepompen/airco's is een nieuwe bron die in 2024 voor het eerst is meegenomen.

De onderstaande grafiek toont het percentage inwoners dat matig tot ernstige geluidhinder ervaren in uw gemeente, per bron.

Bronnen matige of ernstige geluidhinder

Slaapverstoring door geluid

Voor slaapverstoring geldt ook dat het sterk afhankelijk kan zijn van waar men woont. Op sommige plekken is dat bijvoorbeeld vliegverkeer, voor andere plekken kan dat bedrijven of industrie zijn.

De onderstaande grafiek toont het percentage inwoners dat matig tot ernstige slaapverstoring ervaren in uw gemeente, per bron.

Bronnen matige of ernstige slaapverstoring door geluid

Woonomgeving

Woonomgeving
Tevredenheid met de woning en de woonomgeving hangen positief samen met tevredenheid met het leven. Bij woonomgeving wordt o.a. bedoeld groen in de buurt, sportvoorzieningen, bewegen in de natuur, vinden van verkoeling, betrokkenheid, contact met buren en bezorgdheid over de woonsituatie.

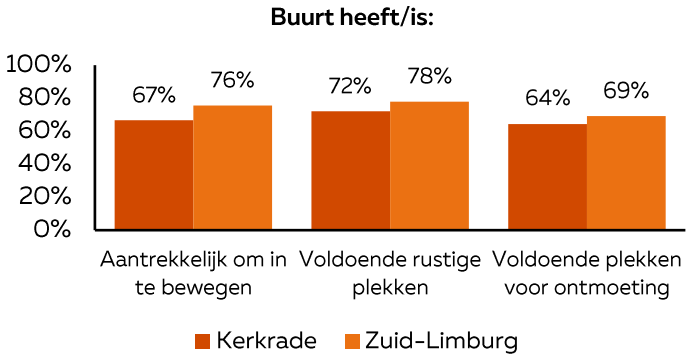
Hitte
Door klimaatverandering komen vaker hete perioden voor. Blootstelling aan hitte veroorzaakt gezondheidseffecten. Dat kunnen milde klachten zijn zoals hoofdpijn en concentratieverlies, maar het kan in sommige gevallen ook leiden tot sterfte. Het is belangrijk dat mensen tijdens een lange periode van warm weer voldoende verkoeling kunnen vinden in hun woning en hun buurt.

Tevredenheid woonomgeving

Het percentage inwoners in uw gemeente dat de buurt aantrekkelijk vindt om in te bewegen (67%) is lager dan in de regio (76%).

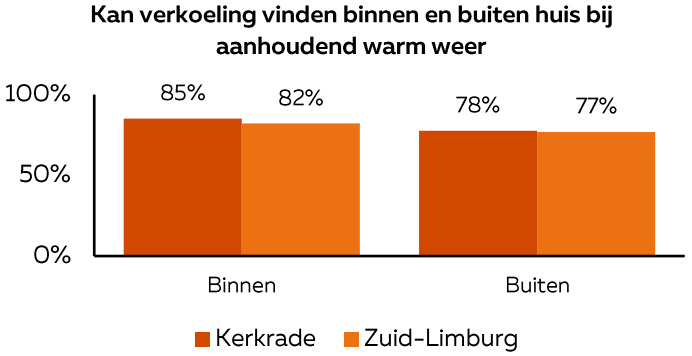
Het percentage dat vindt dat in de buurt voldoende rustige plekken zijn (72%) is lager dan in (78%).

Het percentage dat aangeeft voldoende plekken te hebben voor ontmoeting (64%) is lager dan in de regio (69%).

Hitte

Het percentage inwoners in uw gemeente dat verkoeling kan vinden binnen in de woning en buiten (balkon/tuin/buurt) is weergegeven in de onderstaande grafiek.

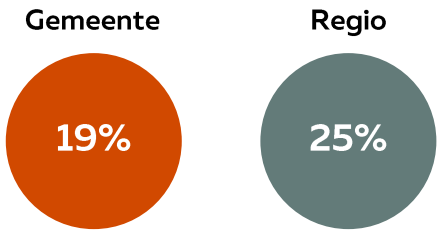

Bezorgdheid gezondheidsrisico's

Risico's in de woonomgeving
De beleving van risico's in de woonomgeving is een wezenlijk onderdeel van hoe mensen hun leefomgeving ervaren, en daarmee van hun welzijn en gezondheid. Als mensen risico's ervaren in hun omgeving – zoals luchtvervuiling, geluidsoverlast, straling of gevaarlijke stoffen – kan dat leiden tot zorgen of gevoelens van onveiligheid. Deze zorgen kunnen chronische stress veroorzaken, wat negatieve effecten heeft op de gezondheid. Het opnemen van risicobeleving in beleid helpt om gezondheidsverschillen te verkleinen en leefomgevingen écht gezonder te maken.

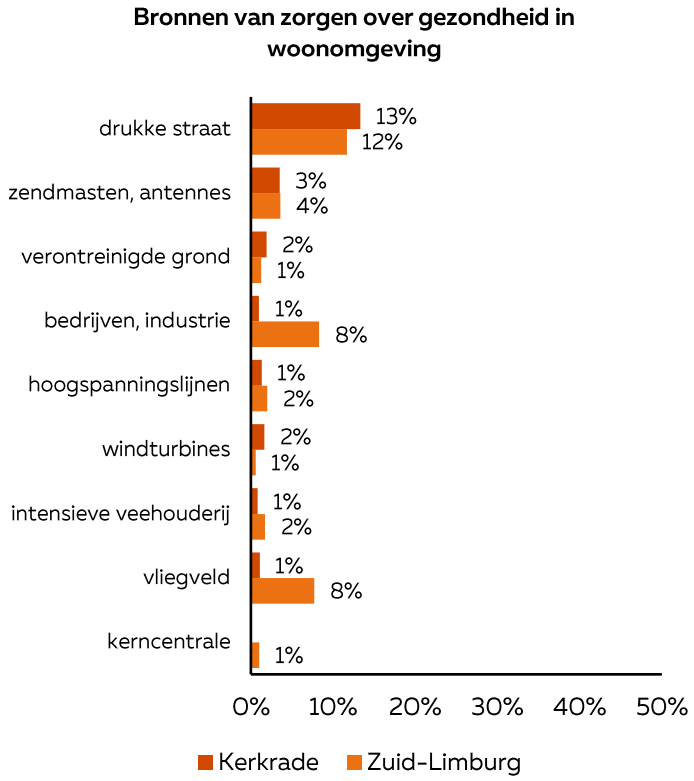
Bezorgdheid woonomgeving

Het percentage inwoners in uw gemeente dat bezorgd is over gezondheidsrisico's in de woonomgeving is (19%), wat lager is dan in de regio (25%).

Is bezorgd over gezondheidsrisico's in woonomgeving

De bronnen van zorg over de gezondheid in de woonomgeving, worden weergegeven in de onderstaande grafiek.

Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is wat iemand minimaal nodig heeft om rond te kunnen komen en schulden te voorkomen. Het gaat hierbij om meer dan alleen geld. Voor bestaanszekerheid is ook nodig: een goed en betaalbaar huis, kansen op de arbeidsmarkt, toegang tot zorg, betaalbare gezonde boodschappen en een buffer voor onverwachte uitgaven. Bestaanszekerheid is een belangrijke voorwaarde voor onze gezondheid.

Inkomen en rondkomen

Een lage financiële bestaanszekerheid, gecombineerd met een gebrek aan persoonlijke of maatschappelijke hulpbronnen, vormt de komende decennia een belangrijk risico voor het ontstaan van gezondheidsproblemen (Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024). Mensen in een achterstandspositie hebben bijvoorbeeld vaker een klein sociaal netwerk, onzeker werk en inkomen, een ongunstige woonomgeving en weinig vertrouwen in de overheid.

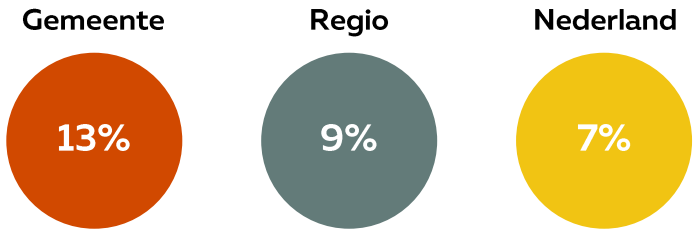
Inkomen
Voor toeslagen en gemeentelijke regeling
en wordt vaak een grens gehanteerd van 120% van het sociaal minimum. De gegevens over inkomen zijn niet uitgevraagd in de vragenlijst, maar aangeleverd door het CBS.

Moeite met rondkomen
De indicator voor 'moeite met rondkomen' is een subjectieve maat. Aan respondenten is gevraagd om aan te geven in hoeverre zij goed kunnen rondkomen van het inkomen van hun huishouden.

Langdurige armoede
Ook de indicator voor 'langdurige armoede' is subjectief. Hier konden respondenten zelf invullen hoe lang zij al moeite hadden met rondkomen.

Inkomen

Het percentage inwoners in uw gemeente dat een inkomen heeft tot 120% van het sociaal minimum (13%) is hoger dan in de regio (9%).

Inkomen tot 120% sociaal minimum

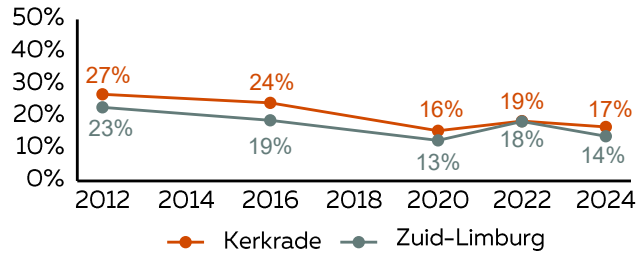
Het percentage inwoners in uw gemeente met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum (13%) is gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (12%).

Moeite met rondkomen

Het percentage inwoners in uw gemeente dat enige tot grote moeite heeft met rondkomen (17%) is hoger dan in de regio (14%).

Het percentage inwoners in uw gemeente dat enige tot grote moeite heeft met rondkomen (17%) is gelijk gebleven ten opzichte van 2022 (19%).

Heeft laatste 12 maanden moeite met rondkomen

Langdurige armoede

Het percentage inwoners in uw gemeente dat heeft te maken met langdurige armoede (27%) is vergelijkbaar met de regio (28%). Dat betekent dat zij langer dan vier jaar moeite hebben met rondkomen.

Het percentage inwoners dat moeite heeft met rondkomen en behoefte heeft aan financiële hulp is 18%. Voorbeelden zijn hulp van bekenden, hulp van instanties of hulp vanuit de schuldhulpverlening.

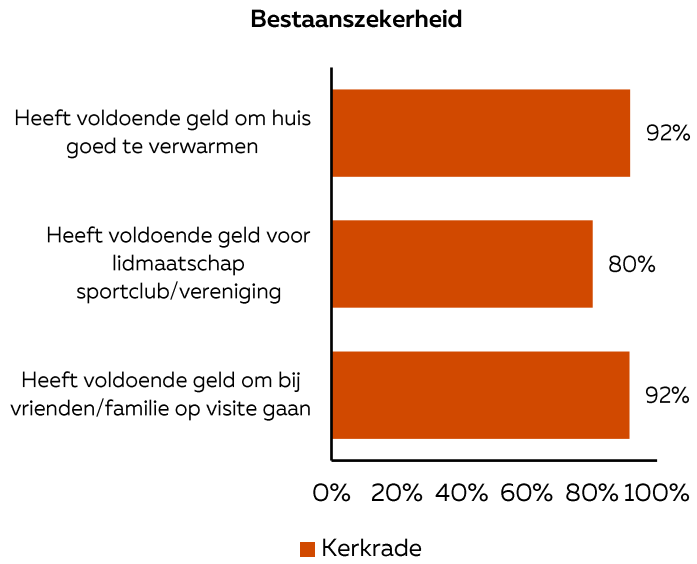
Gangbare levensstandaard en zorgmijden

Gangbare levensstandaard
De gangbare levensstandaard, ook wel het welvaartspeil genoemd, geeft aan op welk niveau mensen leven op economisch, sociaal en cultureel vlak. Het omvat een aantal essentiële aspecten van het dagelijks leven, zoals verwarming, onverwachte uitgaven, bij vrienden of familie op visite kunnen gaan, en toegang tot vrijetijdsactiviteiten.

Zorgmijden
Zorg kan een grote kostenpost zijn voor mensen die weinig te besteden hebben. Het verplichte eigen risico kan ervoor zorgen dat mensen zorg gaan mijden die zij eigenlijk nodig hebben. Ook hoge kosten voor zorg die buiten het basispakket valt, zoals mondzorg en fysiotherapie, kan hierbij een rol spelen. Zorgmijden kan leiden tot grotere gezondheidsproblemen op de lange termijn.

Gangbare levensstandaard

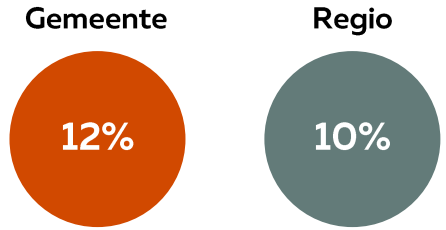
Het percentage inwoners in uw gemeente dat voldoende geld heeft om essentiële aspecten van het dagelijks leven te kunnen bekostigen:

Het percentage inwoners in uw gemeente dat geen buffer heeft voor onverwachte grote uitgaven (20%) is hoger dan in de regio (14%).

Zorgmijden

Het percentage inwoners in uw gemeente dat in de laatste 12 maanden bewust minstens 1x zorg heeft gemeden om financiële redenen (12%) is vergelijkbaar met de regio (10%).

Heeft laatste 12 maanden zorg gemeden door kosten

Kernboodschappen

Wat zien we in Zuid-Limburg

Algemeen: De trend voor Zuid-Limburg lijkt meer in de richting van het landelijk gemiddelde te schuiven, vooral bij roken en obesitas en bij het risico op angststoornis of depressie en stress. Dit is voor Zuid-Limburg een gunstige ontwikkeling, aangezien de regio in het verleden altijd sterk afweek van het landelijk gemiddelde.

Leefstijl: Er zijn enkele positieve en belangrijke leefstijlontwikkelingen: overmatig alcoholgebruik en roken dalen langzaam en steeds meer mensen sporten. Tegelijk zijn er zorgen: er wordt wel vaak gevapet door jongere volwassenen (18-24 jaar). Gezien de vele inspanningen rondom bewegen, blijft het percentage mensen met overgewicht hoog.

Gezondheid: In 2024 ervaren meer inwoners hun gezondheid als goed tot zeer goed dan in 2022. Dit komt deels tot uiting in specifieke aspecten van de mentale gezondheid: mensen zijn over het algemeen gelukkiger en veerkrachtiger. Ook hebben ouderen minder vaak een kwetsbare gezondheid.

Sociale omgeving: Eenzaamheid komt in Zuid-Limburg vaker voor vergeleken met Nederland. De meeste inwoners ontvangen voldoende sociale steun vanuit de omgeving, Zuid-Limburg verschilt hierin niet of nauwelijks van het landelijk gemiddelde.

Vallen: Eén op de drie 65-plussers maakt zich zorgen om te vallen, en bijna één op de tien is het afgelopen jaar minstens twee keer daadwerkelijk gevallen. Dit benadrukt het belang van valpreventie, zoals opgenomen in de afspraken van het GALA en IZA-akkoord.

Mantelzorg: Het percentage mantelzorgers blijft gelijk, maar steeds meer van hen voelen zich zwaar belast of overbelast. Deze trend zien we in onze regio sinds 2022. Naar verwachting zal de druk op mantelzorgers alleen maar toenemen gezien de vergrijzing.
Anderzijds valt op dat ruim een kwart van de 75-plussers niemand heeft als potentiële mantelzorger. In het licht van langer thuis wonen en transformaties in de zorg is dit een belangrijk en verontrustend signaal.

Leefomgeving: Hitte is een nieuw onderwerp in de landelijke vragenlijst van de gezondheidsmonitor. Warmte die lang aanhoudt brengt serieuze gezondheidsrisico's met zich mee. Tijdens langdurig warm weer kan de meerderheid van de inwoners voldoende verkoeling vinden. Maar een kwart van de bevolking kan dit echter onvoldoende. Hitte is een onderwerp dat kan worden opgepakt met een lokaal hitteplan.

Wat valt op in uw gemeente

Kerkrade blijft op meerdere gezondheidsthema's achter bij het Zuid-Limburgse beeld. Inwoners beoordelen hun gezondheid minder vaak als (zeer) goed, hebben vaker een langdurige aandoening en onder 65-plussers komen fysieke kwetsbaarheid en beperkingen duidelijk vaker voor. Roken en overgewicht liggen boven het regionale gemiddelde en minder inwoners voldoen aan de beweegrichtlijn. Ook het aandeel mensen met een hoog risico op angst of depressie is groter, en meer huishoudens hebben geen financiële buffer. Positief is dat Kerkrade relatief weinig overmatige drinkers telt en dat inwoners zich minder zorgen maken over gezondheids¬risico's in hun woonomgeving.

Contact

Heeft u vragen over het onderzoek, hulp nodig bij de duiding van de cijfers of hoe u de cijfers kunt gebruiken in het lokale gezondheidsbeleid? Neem dan contact op met afdeling Kennis & Innovatie per e-mail via monitor@ggdzl.nl of via het algemene telefoonnummer 088 - 880 50 00.

Uitgave: GGD Zuid-Limburg.
Auteurs: Team Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen
Datum: juni 2025.

Meer cijfers en publicaties over de gezondheid van de inwoners zijn te vinden op de Gezondheidsatlas Zuid-Limburg.